

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

151. Direptio vrbis: Ex Ammiano. l. 31.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

χείρῳ, υἱὸν δὲ τὸ ὄπλιον τὸ Ἰσραὴλ, ἡ-
 λὰ χάριτ' ἔτι τίς ῥήμασι δ' Δαυὶδ ἀπο-
 ρήτας στρατηγέων, ἡ δὲ τὸ στήματι
 πρὸς τὸ ἄλλοφίλων χεῖρ' ἔχει πρὸς μάχον.
 ἐπὶ τῆς δὲ Γολιάθ ὄρων μὴ ἀκίον πολέμῳ
 προδομῶν, ὀφθαλμῶν κάλλ' ἔχει, πλοκῶν
 ἀνδ' ἔχει, ἡ στήματι πολέμῳ ἀλλοφίλων, ἔχει δὲ
 πρὸς γέλωτα, πινέει τὴν παρατάξιν τὴν ἑαυ-
 τῶν, ὅτι γὰρ ἔχει πίστεως ὀφθαλμῶν, ἵνα
 τὸν ἀόρατον θεῶν, ἡ τὴν σὺμμαχον, ἡ δὲ τίς
 δαίμων ἐπαρόντων, λόγους χεῖρ' ἔχει, τὰς
 τὴν κινῶν γαστέρας τὰρον αὐτῶ ποιῶν ἐπαγ-
 γιλῶν. ἀντιγείδου ἡ τίς λόγους δ' Δαυὶδ
 χεῖρ' ἔχει τὸν σὺμμαχον, δεικνὸς ἐκείνου τὸ
 φανῶν ἀντιπάλον, προφητεύων τὴν νίκην, ἡ
 νικητὴν μαρτυρῶν. ἐυγνώμων αἰδέτης
 πρὸ τῶν ἔργων, τὸν τῶν ἔργων καρπὸν τῶν δεσπότη
 προσφέρει. Σὺ γὰρ ἔρχῃ, ρησὶ, πρὸς με εἰ φοι-
 ρῶν, ἡ δόρατι, ἡ εἰ ἀσπίδι, ἐγὼ δὲ ἔρχομαι πρὸς
 σε εἰ ὄνοματι κυρίου σαβαὶθ δεῦν παντοκράτω-
 ρ. Ἰσραὴλ, Σὺ μὲν ἐυτελὲς ὄρας, ὡς πολέμῳ,
 τὸ φανῶν, ἡ τίς ἔργων, τὰς τὴν μάχης ἐλπίδας
 μεζῶν, ἐγὼ δὲ σοὶ δεῦν ἀντιτάξω πολέμῳ. γινώ-
 σκη δὲ δεξιῶν ἡ ἀφανῶν ἀνισθῶσαν, ὡς τῶν ἐ-
 μάς ταύτας χεῖρ' ἔχει, ἀλλὰ τῶν τῶν δεῦν χεῖρ'
 πινέει, ἡ σὺ μὲν τὴν ῥῶν τὴν κεφαλὴν ἀφανῶσαι. δὲ γὰρ σε μὴ ἐξ ἡ ἀνάγκην ὑποκρίνεις
 ἀγνοεῖν ἐπ' αὐτῶν σοὶ τιμωρίαν μακροτέρην θανάτου. ὡς γὰρ πιστεύω τὴν νίκην, τῆς ἡ δὲ νίκης προλε-
 γων τὸν τρόπον, ὡς φιλοφρονῶν ῥημάτων, ἡ πρὸ τὴν νίκης νενικητότων. ἡ μὲν οὖν γλώττια περὶ πίστεων φιλο-
 σοφῶν πρὸς ἀπίστον, ἡ ἡ χεῖρ' τὴν σφαιρὸν ἡν ἔπειξε, τίς ἀγῶσιν ὑπεκρίθῃται τὴν πίστεως, ὡς μὲν οὖν λι-
 θῶν ἐπέμπετε, τὸ ἡ κεφαλῶν ἔρρηγνυται, ἡ ἡ κεφαλὴν τὴν πληγὴν ὑπεδέχεται, ἡ ἡ ψυχὴ τῶν σωματιῶν
 ἔφυγε, ἡ νεκρὸς ἔρρηγνυται Γολιάθ, ὡς δὲ τῆς τῶν πλάσας, κλαπείας τῶν θανάτου τὸ ἀδύνησιν, ἔρρηγνυται τὸ ἀλο-
 λουρῶν ὁ τῶν, τῶν ἀφρονῶν πίστεως, ἡ τῶν Χάριτ', τὸ ἀνάθεν συμμαχίας τὸ γινώσισμα,
 βλασφημίας ὁ ἔλεγχ', σὴν τεκνωθείσης θρασυτήτ'.

de caelo adversarium, praedicens victoriam, ac
 victorem contestatus. Gratus servus, qui vel
 ante operam operae fructum offert domino.
 Tu veni, dixit David, ad me, cum gladio, & hasta,
 & cypro; ego autem venio ad te in nomine Domini
 exercituum; Dei agminum Israel. Tu quidem
 contempnim intueris, o bellator, quod ob ocu-
 los est, & rebus, quas vides, pugnae spes me-
 ritis; ego vero Deum tibi adversarium oppono.
 Cognosces Deum caeca dextera prospere bel-
 lantem. Non hisce meis manibus, sed divinis
 obarmatus sum; tibi que cum vita caput adi-
 mam. Neque enim te ignorare par est, quae
 post mortem sustinebis, infligam tibi poenam
 morte diuturniorem. Quo enim Deo credo
 victoriam meam fore, eius ope victoriae prae-
 dico modum. O plenas amoris divini voces,
 vel ante victoriam potitas victoriae! lingua
 de fide cum incredulo disputabat, manus au-
 tem fundam in usum certaminis pro fide sus-
 cepti optabat. Missio igitur lapide galea rum-
 pebatur, plagam caput admittebat, & anima
 de corpore fugiebat, fatique celeritate sensu
 mortis caruit: sternitur mortuus Goliath,
 sternitur alienigenarum turris. Hoc fidei
 spoliolum est trophaeum Gratiae auxilij
 caelestis indicium, blasphemiae
 coercitio, columna in-
 dex extinctae au-
 daciae.

DIREPTIO VRBIS.

Ex Ammiano, lib. 31.

De se vno CL.

Tunc erat spectare cum gemitu, facta dictu,
 visuque praedita, attonitas metu foemi-
 nas flagris conerepantibus agitari, facti

bus gravidas adhuc immaturis, antequam
 prodirent in lucem, impia tolerantibus
 multa. Implicatos aliis matribus parvulos,
 & puberum audire lamenta: puellarumque
 nobilitum, quarum stringebat fera captivitas
 manus. Postque adulta virginitas, castitasque
 nuptarum ore affecto flens ultima ducebatur:
 mox profanandum pudorem optans mor-
 te (licet cruciabili) praevenerit, inter quae,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

cum bellæ ritu traheretur ingenuus, paulò ante diues, & liber, de te fortuna, vt inclemēti, querebarur, & cæca, quæ cum puncto temporis breuioris extortum, & dulcedine charitatum, domoque extorem, quam concessisse vidit in cinerem, & ruinas, aut lacerandum membratim, aut seruitutum sub verberibus, & tormentis, crudo deuouisti victori.

munt impudicam Venerem, adulterum Martem, loquem illum suum, non magis regno, quam vitij principem, in terrenos amores cum ipsis suis fulminibus ardentem. Nunc in plumas oloris albescere, nunc aureo imbre defluere: nunc in pubescentium puerorum raptus, ministris aibus proflire: Quære nunc an possit esse, qui spectat, integer, vel pudicus.

SCENICI LYDI.

Ex D. Cypriano, ep. 2. lib. 1.

Descriptio. CL.

Conuerte hinc vultus ad diuersa spectaculi, non minus penitenda contagia: in theatris quoque conspicies, quod tibi, & dolori sit, & pudori.

Cothurnus est tragicus prisca facinora carmine recensere: de patricijs, & in cæcis horror antiquus: expressa ad imaginem veritatis actione replicatur, ne sæculis transeuntibus exolescat: quod aliquando commissum est: admonetur omnis ætas auditu fieri posse, quod factum est: nunquam æui senio delicta moriuntur: nunquam temporibus crimen obruitur: nunquam scelus oblivione sepelitur: exempla sunt, quæ esse iam facinora destituerunt, tum delectat in mimis turpitudinum magisterio, vel quid domi gessent recognoscere, vel quid gerere possit, audire. Adulterium afficitur, dum videtur, & lenocinante ad viria publica: autoritatis malo, quæ pudica fortasse ad spectaculum matrona processerat, impudica de spectaculo reuertitur. Adhuc deinde morum, quanta labe, quæ proborum fomenta, quæ alimenta virtutum, histrionicis gestibus inquinari: videre contra sædus, iusque nascendi patientiam incestæ turpitudinis elaboratam. Euirantur mares, honor omnis, & vigor sexus enervari corporis dedecore molliuntur: plusque illic placet, quisquis virum infeminam magis fregerit: in laudem crescit ex crimine, & peritior, quo turpior iudicatur. Spectatur hic, proh nefas! & libenter. Quid non possit suadere, qui talis est? mouet sensus, mulect affectus, expugnat honi pectoris conscientiam fortiolem: Nec deest probri blandientis autoritas, vt auditu molliore perniciēs hominibus obrepat, expri-

SALTATORES.

Maffæus, lib. 1.

Descriptio. CLII.

Naires autem penes quos totius rei militaris est cura, vt septimum circiter ætatis annum attingere, teneri corpusculi neruis diu, multumque distentis, laxatisque compagibus, adhibita frequenti vnctione sesamini olei per aliptas peritissimos, ad agilitatem penè incredibilem perducuntur: itaque velut exosses artus, omnem in partem arbitratu suo torquere, ac flectere, saltus retroisum æque, atque in aduersum edere longissimos, & in lucta varios nexu pariter implicare, atque explicare condisunt.

CONVIVIA, ET LVXVS.

Apuleius, lib. 6. meram.

Descriptio. CLIII.

Nec mora cum cæna nuptialis affluens exhibetur, accumbebat summum torum maritus, Psychea gremio suo complexus, sic & cum sua Iunone Iupiter, ac per ordinem deinde tori, Dei. Tunc poculum nectaris: quod vinum Deorum est, Ioui quidem suus pocillator ille rusticus puer, cæteris vero liber ministrabat. Vulcanus cœnam coquebat. Horæ rosas, & floribus purpurabant omnia. Gratia spargebant balsama, Musæ quoque canora personabant. Apollo cantauit ad cytharam, Venus suauis musicæ superingressa formosa saltauit: cum Musæ quidem chorum canerent, tibias inflaret. Satyrus, & Paniscus ad fistulam disceret.

ITEM.